

Kraków – warto wiedzieć

Zobaczyć uśmiech Mony Lizy

Sekretarz Generalny ONZ Kofi Annan z okazji uchwalenia Konwencji Praw Osób Niepełnosprawnych powiedział, iż ponad 650 milionów osób na świecie jest niepełnosprawnych w następstwie psychicznych, fizycznych oraz sensorycznych niesprawności. Stanowi to około 10% całej populacji. Ludziom tym należą się równe szanse oraz takie same prawa, jakie posiadają pozostali członkowie społeczeństwa. Było to przed trzema laty, można się zatem spodziewać, że od tej pory liczba ta zwiększyła się.

Niepełnosprawność, czyli co? Biorąc pod uwagę rodzaj niepełnosprawności, możemy wyróżnić osoby z niepełnosprawnością fizyczną, do których należą osoby z uszkodzeniem narządu ruchu – niepełnosprawnością motoryczną, osoby z niepełnosprawnością sensoryczną (uszkodzenie narządów zmysłów), do których zalicza się osoby niewidome i słabo widzące, osoby niesłyszące i słabosłyszące, osoby z niepełnosprawnością psychiczną, wśród których wyróżniamy osoby z chorobą psychiczną oraz osoby z niesprawnością intelektualną. Definicja zalicza do tej grupy także osoby z przewlekłymi chorobami wewnętrznymi. Inna definicja mówi wprost: niepełnosprawność, to każde ograniczenie bądź niemożność (wynikające z niesprawności) prowadzenia aktywnego życia w sposób lub zakresie uznawanym za typowe dla człowieka.

A doświadczenie uczy, iż wielu z nas z biegiem lat, w jakimś stopniu i formie, zaczyna się do tej grupy zaliczać, mimo iż definicja tego nie przewiduje. Aż dziw, że ludzkość tak późno ten problem dostrzegła. Przecież wspomniana na wstępie konwencja ONZ została uchwalona dopiero w 2006 roku.

Od 1999 roku Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych Uniwersytetu Jagiellońskiego współpracuje z Centrum Doradztwa i Wsparcia Uniwersytetu w Aarhus z Danii. W roku 2007 współpraca ta została sformalizowana i doszło do podpisania umowy pomiędzy uczelniami wytyczającej nowe kierunki badań, a w szczególności utworzenie tzw. Europejskiego Centrum Doskonałości w zakresie wsparcia dla osób niepełnosprawnych w Collegium Paderevianum II. Międzywydziałowy Ośrodek Doradztwa i Wsparcia Uniwersytetu w Aarhus kierowany jest przez prof. Willega Aastrupa – filozofa i psychoterapeutę, wieloletniego doradcę duńskiego Ministerstwa Edukacji. W czasie krakowskiej konferencji prof. Aastrup wygłosił przemówienie programowe. Dotyczyło udziału osób niepełnosprawnych w kształceniu uniwersyteckim.

Potem rozmawiano już na konkretne tematy. Marek Wysoki z Politechniki Gdańskiej mówił o edukowaniu architektów i menadżerów, odpowiedzialnych za naszą przestrzeń publiczną, aby uwzględniali w swych projektach potrzeby wszystkich użytkowników. Wszelkie projekty winny uwzględniać także potrzeby osób niepełnosprawnych. A tego w praktyce się nie czyni. – Kryteria dobrej architektury – mówił dr Marek Wysoki – to trwałość, użytkowość i piękno. Każda przestrzeń powinna być funkcjonalna, a jeśli taką nie jest to jest zła, bo nie można z niej korzystać.

Jak ułatwić dostęp do kultury osobom niewidomym? Wojciech Maj przedstawił ciekawą metodę – specjalne techniki nagrywania materiałów informacyjnych dla osób niewidomych. – Kiedy byłem osobą widzącą, widziałem uśmiech Mony Lizy – mówił Ireneusz Białek, kierownik Biura ds. Osób Niepełnosprawnych UJ. – Jestem przekonany, że w dużym stopniu da się wytłumaczyć osobom niewidomym, na czym polega specyficzny uśmiech Mony Lizy. Czy jesteśmy w stanie wyobrazić sobie wykształconego, kulturalnego człowieka, który nie rozumie uśmiechu Mony Lizy?

Piotr Brzoza z Instytutu Informatyki Politechniki Śląskiej apelował do wydawców, aby ich publikacje uwzględniały także potrzeby osób niewidzących.

***

Współorganizatorem krakowskiej konferencji było DARE. DARE to akronim od nazwy projektu Disability Awareness – A New Challenge for Employees (Świadomość niepełnosprawności – nowe wyzwania dla pracowników). Projekt ten zyskał aprobatę Komisji Europejskiej w 2007 roku i jest finansowany w ramach programu Lifelong Learning (Uczenie się przez całe życie). Jego pracami kieruje Uniwersytet Jagielloński.

MARIAN NOWY

Fot. Jerzy Sawicz

Przemawia prof. Willy Aastrup, po prawej stronie Ireneusz Białek. Wykłady tłumaczone były przy pomocy języka migowego.

Konferencja **Świadomość niepełnosprawności – nowe wyzwania dla edukacji** odbyła się 22 i 23 października br. na Uniwersytecie Jagiellońskim. Jej organizatorem było Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych UJ zostało utworzone w 1999 roku i było jedną z pierwszych tego typu jednostek na polskich uczelniach wyższych. Obecnie na UJ studiuje ok. 500 osób niepełnosprawnych.

„PAUza Akademicka”
była patronem medialnym konferencji